

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący:	SSO Waldemar Majka (spr.)
Sędziowie:	SSO Mariusz Górski SSO Agnieszka Połyniak
Protokolant: Ewa Ślemp	

przy udziale Julity Podlewskiej Prokuratora Prokuratury Okręgowej,

po rozpoznaniu w dniu 4 października 2016 r.

sprawy

1. **M. M.**

córki M. i J. z domu P.

urodzonej (...) w Ś.

oskarżonej z art. 231 § 1 kk i art. 160 § 2 kk i art. 157 § 2 i 3 kk w zw. z art. 11 § 2 kk,

2. **A. S.**

córki R. i T. z domu P.

urodzonej (...) w Ś.

oskarżonej z art. 231 § 1 kk i art. 160 § 2 kk i art. 157 § 2 i 3 kk w zw. z art. 11 § 2 kk,

3. **E. D.**

córki J. i K. z domu F.

urodzonej (...) w Ś.

oskarżonej z art. 231 § 1 kk i art. 160 § 2 kk i art. 157 § 2 i 3 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

na skutek apelacji wniesionych przez prokuratora oraz obrońcę oskarżonych E. D. i A. S.

od wyroku Sądu Rejonowego w Świdnicy

z dnia 19 kwietnia 2016 r. sygnatura akt II K 33/14

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok wobec oskarżonej M. M. stwierdzając, iż koszty procesu w zakresie apelacji prokuratora ponosi Skarb Państwa;

II. uchyla zaskarżony wyrok wobec oskarżonych E. D. oraz A. S. i sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sygnatura akt IV Ka 585/16

UZASADNIENIE

Prokurator Rejonowy w Świdnicy oskarżył:

1) **M. M.** o to, że:

I. w dniu 24 października 2012 roku w okolicy zalewu W. w Ś. woj. (...), pełniąc funkcję Dyrektora (...)w Ś., wbrew obowiązkom wynikającym z ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. stanowiącego Kartę Nauczyciela oraz Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki a także Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach nie dopełniła obowiązków służbowych, mimo ciążącego na niej obowiązku opieki, nie zapewniła bezpieczeństwa uczniom klasy I B i III B oraz nieustalonym osobom postronnym w czasie organizowanych przez szkołę w tym dniu zajęć terenowych w tym zajęć strzelniczych w miejscu do tego nie przeznaczonym tj. poza terenem strzelnicy, wskazanym jako miejsce do tego typu zajęć w programie własnym dla przedmiotu „przysposobienie wojskowe” dla klas I i II (...) w (...) w Ś. i programem innowacji pedagogicznej na lata 2010-2013, m.in. poprzez:

- nie zapewnienie nauczycielom biorącym udział w zajęciach terenowych w dniu 24.10.2012 roku pomocy w realizacji ich zadań i doskonaleniu zawodowym poprzez brak właściwego przeszkolenia w zakresie prowadzenia zajęć ze strzelectwa w ramach wdrożonej w placówce szkolnej innowacji pedagogicznej,

- nie zapewnienie okresowych inwentaryzacji zabezpieczonej w szkole broni poprzez brak prawidłowej konserwacji, przechowywania i wydawania w celach szkoleniowych,

- nie zapewnienie w dniu 24.10.2012 roku odpowiednich warunków terenowych do przeprowadzanych zajęć oraz wykwalifikowanej kadry do opieki nad uczniami oraz nie wyposażenie nauczycieli i młodzieży w sprawne środki dydaktyczne, niezbędne do realizacji zadań w ramach programu wycieczki i organizowanie zajęć strzeleckich w miejscu publicznym, ogólnodostępnym przy jednoczesnym braku zabezpieczenia terenu zajęć oraz nieprawidłowe zaplanowanie rozmieszczenia stanowisk strzelniczych,

w wyniku czego naraziła uczniów klasy I B : M. B., B. B., G. C., A. C., M. D., M. D. (1), K. D., M. D. (2), P. H., K. K., K. K. (1), M. K., M. K. (1), M. K. (...), M. K. (3), M. N., P. N., D. N., K. P., B. P., Ł. R., G. S., M. S., K. S., M. Ś., M. U., J. W., I. W., W. W., M. Z. oraz uczniów klasy III B: S. A., K. D. (1), B. D., G. D., K. F., K. F. (1), G. F., K. F., A. H., M. J., C. J., N. K., B. K., D. K., M. K. (3), P. L., D. M., K. O., P. P., J. R., D. R., D. S., A. S., A. S. (1) J. S., K. W., J. W. (1), C. Z., a także nieustalone osoby postronne na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty zdrowia lub życia przy czym J. S.w wyniku wystrzału broni, którą posługiwał się na stanowisku strzelniczym uczeń klasy I B M. D. (1), doznała obrażeń w postaci rany postrzałowej szyi po stronie lewej, skutkującej rozstrojem zdrowia na czas poniżej dni 7-miu,

tj. o czyn z art. 231 § 1 kk i art. 160 § 2 kk i art. 157 § 2 i 3 kk w zw.

z art. 11 § 2 kk;

1) **E. D.** o to, że:

I. w dniu 24 października 2012 roku w okolicy zalewu W. w Ś. woj. (...), pełniąc funkcję kierownika wycieczki jako nauczyciel (...) w Ś. (...) i wychowawca klasy I B, wbrew obowiązkom wynikającym z ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. stanowiącego Kartę Nauczyciela oraz Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki a także Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach, nie dopełniła obowiązków służbowych, mimo ciążącego na niej obowiązku opieki, nie zapewniła bezpieczeństwa uczniom klasy I B i III B oraz nieustalonym osobom postronnym w czasie organizowanych przez szkołę w tym dniu zajęć terenowych w tym zajęć strzelniczych w miejscu do tego nie przeznaczonym tj. poza terenem strzelnicy, wskazanym jako miejsce do tego typu zajęć m.in. poprzez:

- organizowanie zajęć strzeleckich w miejscu publicznym, ogólnodostępnym przy jednoczesnym braku zabezpieczenia terenu zajęć,
- nieprawidłowe zaplanowanie rozmieszczenia stanowisk strzelniczych,
- przekazanie uczniom odpowiedzialności za przebieg strzelania poprzez wskazanie wśród uczniów osób odpowiedzialnych za przebieg zajęć na poszczególnych stanowiskach dydaktycznych i nie nadzorowanie wykonywania zadań przydzielonych uczniom,
- brak stałej obecności i brak nadzoru nad przebiegiem strzelań i bezpieczeństwem strzelających oraz nieustalonych osób postronnych,
- brak odpowiedniego przeszkolenia i kwalifikacji do przeprowadzania zajęć strzeleckich,

w wyniku czego naraziła uczniów klasy I B : M. B., B. B., G. C., A. C., M. D., M. D. (1), K. D., M. D. (2), P. H., K. K., K. K. (1), M. K., M. K. (1), M. K. (...), M. K. (3), M. N., P. N., D. N., K. P., B. P., Ł. R., G. S., M. S., K. S., M. Ś., M. U., J. W., I. W., W. W., M. Z. oraz uczniów klasy III B: S. A., K. D. (1), B. D., G. D., K. F., K. F. (1), G. F., K. F. (...), A. H., M. J., C. J., N. K., B. K., D. K., M. K. (3), P. L., D. M., K. O., P. P., J. R., D. R., D. S., A. S., A. S. (1), J.S., K. W., J. W. (1), C. Z., a także nieustalone osoby postronne na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty zdrowia lub życia przy czym J. S. (1) w wyniku wystrzału broni, którą posługiwał się na stanowisku strzelniczym uczeń klasy I B M. D. (1), doznała obrażeń w postaci rany postrzałowej szyi po stronie lewej, skutkującej rozstrojem zdrowia na czas poniżej dni 7-miu,

tj. o czyn z art. 231 § 1 kk i art.160 § 2 kk i art. 157 § 2 i 3 kk w zw.

z art. 11 § 2 kk;

1) **A. S. o to, że:**

I. w dniu 24 października 2012 roku w okolicy zalewu W. w Ś. woj. (...), pełniąc funkcję opiekuna wycieczki jako nauczyciel (...)w Ś. (...)i wychowawca klasy III B, wbrew obowiązkom wynikającym z ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. stanowiącego Kartę Nauczyciela oraz Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki nie dopełniła obowiązków służbowych, mimo ciążącego na niej obowiązku opieki, nie zapewniła bezpieczeństwa uczniom klasy I B i III B oraz nieustalonym osobom postronnym w czasie organizowanych przez szkołę w tym dniu zajęć terenowych w tym zajęć strzelniczych w miejscu do tego nie przeznaczonym tj. poza terenem strzelnicy, wskazanym jako miejsce do tego typu zajęć m.in. poprzez:

- organizowanie zajęć strzeleckich w miejscu publicznym, ogólnodostępnym przy jednoczesnym braku zabezpieczenia terenu zajęć,
- nieprawidłowe zaplanowanie rozmieszczenia stanowisk strzelniczych,

- przekazanie uczniom odpowiedzialności za przebieg strzelania poprzez wskazanie wśród uczniów osób odpowiedzialnych za przebieg zajęć na poszczególnych stanowiskach dydaktycznych i nie nadzorowanie wykonywania zadań przydzielonych uczniom,

- brak stałej obecności i brak nadzoru nad przebiegiem strzelań i bezpieczeństwem strzelających oraz nieustalonych osób postronnych,

- brak odpowiedniego przeszkolenia i kwalifikacji do przeprowadzania zajęć strzeleckich w wyniku czego naraziła uczniów klasy I B : M. B., B. B., G. C., A. C., M. D., M. D. (1), K. D., M. D. (2), P. H., K. K., K. K. (1), M. K., M. K. (1), M. K. (...), M. K. (3), M. N., P. N., D. N., K. P., B. P., Ł. R., G. S., M. S., K. S., M. Ś., M. U., J. W., I. W., W. W., M. Z. oraz uczniów klasy III B: S. A., K. D. (1), B. D., G. D., K. F., K. F. (1), G. F., K. F. (...), A. H., M. J., C. J., N. K., B. K., D. K., M. K. (3), P. L., D. M., K. O., P. P., J. R., D. R., D. S., A. S., A. S. (1), J. S., K. W., J. W. (1), C. Z., a także nieustalone osoby postronne na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty zdrowia lub życia przy czym J.S.w wyniku wystrzału broni, którą posługiwał się na stanowisku strzelniczym uczeń klasy I B M. D. (1), doznała obrażeń w postaci rany postrzałowej szyi po stronie lewej, skutkującej rozstrojem zdrowia na czas poniżej dni 7-miu,

tj. o czyn z art. 231 § 1 kk i art. 160 § 2 kk i art. 157 § 2 i 3 kk w zw.

z art. 11 § 2 kk;

Wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2016 roku (sygnatura akt II K 33/14) Sąd Rejonowy w Świdnicy:

I. na podstawie art. 66 § 1 i 2 kk i art. 67 § 1 kk postępowanie karne wobec oskarżonych E. D. oraz A. S. o to, że w dniu 24 października 2012r. w Ś., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu, jako nauczycielki odpowiednio matematyki i fizyki oraz języka angielskiego (...) w Ś. (...), będąc odpowiedzialne na mocy art. 6 ust 1 Ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela oraz § 36 pkt. 2 ust. a) Statutu(...)w Ś. do zapewnienia opieki i bezpieczeństwa uczniom klasy I i III, naraziły podczas zajęć terenowych organizowanych przez szkołę z przedmiotu przysposobienie wojskowe, odbywających się w okolicy Zalewu W. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu uczniów kl. I i III - J. S., N. K., M. D. (1), M. D., M. N., G. C., B. P., P. N., J. R. poprzez możliwość postrzelenia wymienionych uczniów w trakcie oddawania strzałów z wiatrówki na punkcie strzeleckim przez uczniów klasy I –szej, w ten sposób iż:

- nie nadzorowały sposobu przygotowania przez uczniów punktu strzeleckiego, w tym wyznaczania miejsc linii strzału, ustawienia kulochwyków oraz miejsca w którym pozostali uczniowie z punktu strzeleckiego oczekiwali na oddanie strzału,

- nie pouczyły uczniów przebywających na punkcie strzeleckim przed przystąpieniem do oddawania strzałów o sposobie bezpiecznego zachowania, w tym w szczególności o bezwzględnym zakazie kierowania lufy wiatrówki (nawet niezaladowanej) w stronę ludzi, a także nie sprawdziły, chociażby poprzez oddanie strzałów próbnych sprawności wiatrówki,

- nie były obecne na punkcie strzeleckim, a tym samym nie nadzorowały sposobu ładowania wiatrówki i oddawania strzałów przez uczniów, a w szczególności, nie kontrolowały sposobu ustawienia uczniów oddających strzały oraz miejsca w którym przebywały pozostałe osoby obecne na punkcie strzeleckim, nie korygowały zachowań poszczególnych uczniów posługujących się bronią, przekazując uczniom klasy III odpowiedzialności za przebieg zajęć na punkcie strzeleckim,

tj. o występki z art. 160 § 2 kk warunkowo umorzył na okres próby 2 (dwóch) lat;

II. na podstawie art. 67 § 3 kk orzekł od oskarżonych E. D. oraz A. S. nawiązki w kwocie po 200 (dwieście) złotych od każdej z oskarżonych na rzecz pokrzywdzonych: J. S., N. K., M. D. (1), M.D., M. N., G. C., B. P., P. N., J. R.;

III. oskarżoną M. M. uniewinnił od popełnienia zarzucanego jej czynu, stwierdzając, iż koszty postępowanie ponosi Skarb Państwa;

IV. na podstawie art. 624 §1 kpk częściowo zwolnił oskarżoną A. S. oraz E. D. od ponoszenia kosztów sądowych, tj. wydatków, zaliczając je na rachunek Skarbu Państwa i wymierzył im opłaty po 100 (sto) złotych.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł obrońca oskarżonych E. D. i A. S., zaskarżając wyrok w całości zarzucając:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na przyjęciu, że oskarżone naruszyły reguły ostrożności przy występującym wysokim prawdopodobieństwie niebezpiecznego zachowania się ucznia posługującego się tzw. wiatrówką, podczas gdy w sprawie niniejszej brak jest okoliczności warunkujących obiektywne przypisanie oskarżonym zachowania znacząco zwiększającego ryzyko wystąpienia skutku w postaci narażenia uczniów klasy I i III na niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, a podnosząc wskazany zarzut wniósł o zmianę wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonych od popełnienia zarzucanego im czynów.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł Prokurator Rejonowy w Świdnicy, zaskarżając wyrok wobec M. M. w całości na niekorzyść oskarżonej zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść, a polegający na niesłusznym przyjęciu, że zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala na uznanie, iż oskarżona M. M. swoim zachowaniem wyczerpała znamiona art. 160 §2 kk, gdyż akceptując stan oraz opiekę nauczycielską zajęć terenowych, nie sprowadziła na uczestników tych zajęć takiego niebezpieczeństwa, które można byłoby uznać, iż było ono bezpośrednie, podczas gdy z poczynionych także przez Sąd ustaleń faktycznych w zakresie całościowego nadzoru przez dyrektora szkoły nad jej działalnością, w tym przede wszystkim nad bezpieczeństwem uczniów i na tym tle akceptacji przez nią jako dyrektora szkoły faktu, iż na zajęcia terenowe z przysposobienia wojskowego, w ramach których uczniowie będą doskonalili swoje umiejętności w zakresie strzelania z uczniami klas I i III udają się jedynie nauczycielki matematyki oraz języka angielskiego, o których nie posiadała wiedzy odnośnie ich umiejętności w zakresie obsługi karabinków pneumatycznych, a także wiedząc, że nauczyciel organizujący tego rodzaju zajęcia terenowe, mający obowiązek w nich uczestniczyć, przebywał w tym czasie w szkole i prowadził zajęcia dla innych klas oraz wiedząc, że nie zdarzało się, aby zajęcia z danego przedmiotu prowadziła osoba nie posiadająca kwalifikacji z tego przedmiotu, gdyż może ona sprawować jedynie funkcje opiekuńcze, a E. D. oraz A. S. nie były szkolone w zakresie obsługi wiatrówek i zasad strzelania, wiedząc, że na zajęciach w dniu 24.10.20132 roku w miejscu publicznym będą oddawane przez osoby nieletnie starzały z wiatrówki, bez wątplenia miała świadomość wysokiego prawdopodobieństwa wystąpienia konkretnego narażenia na niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, ocenianego w kontekście konkretnych okoliczności faktycznych, godząc się na narażenie uczniów na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty zdrowia lub życia, a więc swoim zachowaniem wyczerpała znamiona czynu z art. 160§2 kk co powoduje, iż ocena prawno-karna zachowania M. M. poczyniona przez oskarżyciela publicznego w zarzucie I aktu oskarżenia w zakresie czynu z art. 160§2 kk była jak najbardziej zasadna, a podnosząc wskazany zarzut wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie uniewinnienia M. M. i przekazanie sprawy do Sądu I Instancji, celem ponownego rozpoznania.

Sąd okręgowy zważył:

apelacja prokuratora nie jest zasadna.

Podniesiony zarzut błędu w ustaleniach faktycznych zmierza do wykazania, iż oskarżona M. M. dopuściła się szeregu zaniechań nie dopełniając swoich obowiązków „miała świadomość wysokiego prawdopodobieństwa wystąpienia konkretnego narażenia na niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, ocenianego w kontekście konkretnych okoliczności faktycznych godząc się na narażenie uczniów na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty zdrowia lub życia”, co w ocenie skarżącego doprowadziło do wyczerpania znamion czynu z art.160§2 kk.

Przywołany raz jeszcze fragment zarzutu apelacji odwołuje się do konkretnego narażenia choć konkretnych takich nie sposób dostrzec zwłaszcza w aspekcie brzmienia zarzutu aktu oskarżenia, wyznaczającego ramy procedowania sądu I instancji. W kwalifikacji prawnej czynu zarzuconego przywołano również art.231§1 kk i art.157§2 i 3 kk, skoro jednak apelujący upatruje obecnie w zachowaniu oskarżonej jedynie znamion czynu z art.160§2 kk, zapewne zatem argumentacja uzasadnienia zaskarżonego wyroku odnosząca się do definicji funkcjonariusza publicznego, jak też niemożności w realiach niniejszej sprawy rozważania odpowiedzialności oskarżonej w aspekcie skutku z art.157 kk jest dla skarżącego przekonywująca i powielanie jej wydaje się zbędne, bowiem nie pozostaje przedmiotem zaskarżenia. Argumentacja ta jest uznana być musi za trafną, zaś rozważania niniejszego uzasadnienia ograniczyć się mogą do analizy możliwości przypisania oskarżonej odpowiedzialności za skutek z art.160§2 kk.

Skarżący w obszernym wywodzie uzasadnienia apelacji pomija zasadniczą kwestię normatywną a mianowicie brzmienie art.2 kk, zgodnie z którym odpowiedzialności karnej za przestępstwo skutkowe popełnione przez zaniechanie podlega ten tylko, na kim ciążył prawny, szczególnie obowiązek zapobiegnięcia skutkowi. Nie ponosi zatem odpowiedzialności karnej za dokonanie przestępstwa skutkowego osoba, której zachowanie nie stwarzało albo w sposób znaczący nie zwiększało niebezpieczeństwa dla dobra chronionego prawem albo też nie ciążył na niej opisany prawny szczególnie obowiązek zapobiegnięcia skutkowi.

Biorąc pod uwagę treść zarzutu aktu oskarżenia, skarżący szczególnego i prawnego obowiązku oskarżonej upatruje w przepisach Karty Nauczyciela oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 8 listopada 2001 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki a także rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.

O ile przepisy cytowanego rozporządzenia z dnia 8 listopada 2001 roku nie mają w niniejszej sprawie zastosowania, bowiem do feralnego zdarzenia doszło w ramach pozaszkolnych zajęć terenowych a nie wycieczki, na co trafnie zwrócił uwagę sąd I instancji (k.1635 odwr.), a argumentacji tej nie kwestionuje skarżący, o tyle jedyny przepis powołany wprost w uzasadnieniu apelacji to art.7 Karty Nauczyciela.

Stosownie do brzmienia art.7 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela dyrektor szkoły odpowiedzialny jest między innymi za zapewnienie bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę. Obowiązek ten w zakresie dotyczącym uczniów doprecyzowany jest w art.6 pkt 1 Karty Nauczyciela wskazującym, iż nauczyciel obowiązany jest rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, w tym zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę.

Zgodnie z przywołanymi przepisami obowiązek dyrektora szkoły w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczniom, w czasie w którym nie prowadzi żadnych zajęć dydaktycznych ma zatem charakter ogólny, zaś szczególnie obowiązek spoczywa na nauczycielu pod pieczę którego uczniowie pozostają w czasie zajęć dydaktycznych, co ma istotne znaczenie w aspekcie brzmienia art.2 kk oraz faktu, iż do feralnego zdarzenia doszło w czasie zajęć terenowych mających miejsce poza szkołą.

Odnosnie zaś przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach, to skarżący czyni zarzut braku ich analizy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie powołując jednak żadnego konkretnego przepisu tego rozporządzenia, który mógłby mieć znaczenie w aspekcie oceny odpowiedzialności oskarżonej, a nadto mija się z prawdą skoro analizując definicję broni sportowej (k.1633) sąd I instancji odnosi się do §38 tegoż rozporządzenia trafnie wskazując, iż nie ma zastosowania do broni wiatrowej, która nie jest bronią palną w rozumieniu art.4 ust.1 pkt 1 ustawy z 21 maja 1999 roku o broni i amunicji.

Nie będzie miał też zastosowania (odnosnie strzeleckiej broni sportowej) z powyżej wskazanych względów §39 tegoż rozporządzenia, zgodnie z którym niedopuszczalne jest wydawanie osobom pozostającym pod opieką szkoły

lub placówki sprzętu, którego użycie może stwarzać zagrożenie dla zdrowia lub życia, w tym dysku, kuli, młota, oszczepu, luku, szpady, sportowej broni strzeleckiej - jeżeli szkoła nie ma możliwości zapewnienia warunków bezpiecznego korzystania z tego sprzętu. Przepis ten jednak w definicji swej mówi także o sprzęcie, którego użycie może stwarzać zagrożenie dla życia lub zdrowia, a zatem w tym aspekcie odnosi się do wiatrówki. Szkoła, której dyrektorem pozostawała oskarżona w dacie czynu niewątpliwie miała możliwość zapewnienia bezpiecznego korzystania z wiatrówek w czasie zajęć terenowych, zaś oskarżona odpowiedzialna była za stworzenie warunków bezpiecznego prowadzenia takich zajęć stosownie do przepisu §2 cytowanego rozporządzenia, który stanowi, iż dyrektor zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w szkole lub placówce, a także bezpieczne i higieniczne warunki uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez szkołę lub placówkę poza obiektami należącymi do tych jednostek. Użycie słowa „zapewnia” stanowi o funkcji gwarancyjnej czyli zagwarantowania warunków do bezpiecznego i higienicznego odbycia zajęć organizowanych poza szkołą czyli także zajęć terenowych. Oddelegowanie dwóch nauczycieli do prowadzenia zajęć terenowych spełniało niewątpliwie realizację opisanego obowiązku, bowiem jak trafnie wykazano w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nauczyciele prowadzący zajęcia terenowe nie musieli mieć szczególnych kompetencji czy przejść obligatoryjne szkolenia w tym zakresie, a zatem nie tylko S. Z. zajęcia takie mógł prowadzić.

W aspekcie treści stawianego oskarżonej zarzutu godzi się również zauważyć, iż za organizację zajęć terenowych zgodnie ze statutem szkoły odpowiedzialna była J.S. (1), zaś za stan techniczny wiatrówek odpowiadał S. Z., który należycie wywiązywał się z obowiązku przeglądu i konserwacji sprzętu. Jeżeli oskarżone A. S. i E. D. z jakichś powodów (braku wiedzy czy poczucia realizacji obowiązków ich niedotyczących) nie czuły się na siłach aby prowadzić zajęcia terenowe winny zgłosić to dyrektorowi szkoły. Podejmując się jednak prowadzenia takich zajęć przejęły funkcję gwarancyjną, o której mowa w art.6 pkt 1 Karty Nauczyciela.

Nie jest uprawnione zatem twierdzenie apelującego, iż oskarżona M. M. akceptując stan, miejsce i opiekę nauczycielską w czasie zajęć terenowych sprowadziła na uczniów w nich biorących bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia co najmniej godząc się na to. Brak jest również jakiegokolwiek prawnej regulacji wskazującej na obowiązek dyrektora szkoły wyboru miejsca zajęć terenowych. Uczniowie posługujący się wiatrówkami byli na zajęciach poprzedzających dzień zdarzenia przeszkoleni z obsługi wiatrówek. Wiedza zaś o niemożności kierowania broni w stronę innej osoby jest wiedzą powszechną, którą dysponują osoby przeciętnie rozbudowane, a zatem wymagać jej można od nauczyciela posiadającego wyższe wykształcenie. Rzecz w tym, iż oskarżona pełniąc funkcję dyrektora szkoły nie mogła przewidzieć, iż oddelegowani do prowadzenia zajęć terenowych nauczyciele wykażą się tak daleko idącą beztroską i pozwolą na prowadzenie zajęć terenowych w taki sposób jak to miało miejsce, a mianowicie faktycznie przekazując prowadzenie tychże zajęć terenowych uczniom klas trzecich.

Zasady logiki nakazywały stałe przebywanie jednego z nauczycieli przy punkcie strzeleckim, bowiem wiatrówka choć bronią palną nie jest stanowiąc przedmiot w którym z samej istoty występuje potencjał generowania zagrożenia co najmniej dla zdrowia, zaś w trakcie pozostałych zajęć terenowych nie używano takich narzędzi. Na nauczycielach prowadzących zajęcia spoczywał również obowiązek oceny czy miejsce prowadzenia zajęć terenowych jest bezpieczne i dobrze zorganizowane. Stosownie bowiem do treści § 19 ust. 1 cytowanego rozporządzenia z dnia 31 grudnia 2002 roku jeżeli pomieszczenie lub inne miejsce, w którym mają być prowadzone zajęcia, lub stan znajdującego się w nim wyposażenia stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa, niedopuszczalne jest rozpoczęcie zajęć. Dyrektor szkoły natomiast winien reagować w sytuacji stwierdzenia zagrożenia stosownie do §19 ust 2 cytowanego rozporządzenia, zgodnie z którym jeżeli stan zagrożenia powstanie lub ujawni się w czasie zajęć - niezwłocznie się je przerywa i wyprowadza się z zagrożonych miejsc osoby powierzone opiece szkoły lub placówki. Stosownie do tych wskazań zachowała się też oskarżona.

W świetle powyższego nie sposób przypisać oskarżonej odpowiedzialności karnej za czyn z art.160§2 kk, bowiem podchodząc nawet krytycznie do zaniedbań dyrektora szkoły w zakresie organizacji zajęć, o których wspomina sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie sposób przyjąć aby oskarżona spowodowała poprzez zaniechanie stan bezpośredniego niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia uczniów, zaś zaniechania wymienione wprost w zarzucie aktu oskarżenia, co wykazano powyżej, bądź nie miały miejsca bądź nie były efektem braku realizacji prawnych

obowiązków spoczywających na oskarżonej, dlatego zaskarżony wyrok podlegał utrzymaniu w tym zakresie w mocy (art.437§1 kpk). Orzeczenie o kosztach w zakresie apelacji prokuratora uzasadnia art.636§1 kpk.

Odnośnie apelacji obrońcy oskarżonych E. D. i A. S., to w zakresie kwestionującym sprawstwo i winę oskarżonych nie jest ona zasadna. Wystąpiła jednakże bezwzględna przyczyna odwoławcza uzasadniająca uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd I instancji poczynił niekwestionowane przez oskarżyciela publicznego ustalenia i rozważania dotyczące czynności sprawczych oskarżonych pozwalające na rozważanie ich odpowiedzialności karnej jedynie w kategoriach art.160§3 kk skutkiem czego ściganie przestępstwa nastąpić może jedynie na wniosek pokrzywdzonego (art.160§5 kk).

Sąd I instancji wskazał bowiem, iż działanie oskarżonych było „lekkomyślne i nieodpowiedzialne” (k.1633 odwr.), a zatem odniósł się do treści art.9§2 kk i w żaden sposób nie argumentuje umyślności działania choćby w zamiarze ewentualnym. Brak apelacji prokuratora na niekorzyść oskarżonych nie daje możliwości uzupełnienia ustaleń faktycznych w tym zakresie (art.434§1 pkt 1 kpk i art.443 kpk) ani w postępowaniu odwoławczym ani też przy ponownym rozpoznaniu sprawy.

Zaistniała zatem bezwzględna przyczyna odwoławcza opisana w art.439§1 pkt 9 kpk w zw. z art.17 §1 pkt 10 kpk, bowiem koniecznym w procedowaniu pozostawał aktualny w dacie orzekania wniosek o ściganie pochodzący od osób uprawnionych. Małoletnich pokrzywdzonych reprezentują w toku postępowania przedstawiciele ustawowi (art.51§2 kpk), jednakże zaskarżony wyrok zapadł 19 kwietnia 2016 roku, a zatem niemal cztery lata od zdarzenia i w tym czasie pokrzywdzeni uzyskali pełnoletniość. Każdy z pokrzywdzonych, a mianowicie J. S., N. K., M. D. (1), M.D., M. N., G. C., B. P., P. N. oraz J. R. z chwilą uzyskania pełnoletniości (wcześniej małoletni) uzyskuje samodzielny status w postępowaniu karnym jak też uprawnienia przewidziane w art.12 kk.

Sprawa zatem wymaga we wskazanym zakresie ponownego rozpoznania (art.437§2 kpk) w zakresie czynów z art.160§3 kk w zw. z art.160§2 kk, bowiem w zaistniałej konfiguracji procesowej jedynie w tym zakresie postrzegać można odpowiedzialność karną oskarżonych, a zatem aby rozpocząć jakiegokolwiek procedowanie koniecznym będzie pozyskanie wniosków o ściganie od pełnoletnich pokrzywdzonych.

W zakresie ustaleń faktycznych dotyczących sprawstwa oskarżonych i wyводу prawnego odnośnie naruszenia przepisów art.6 pkt 1 Karty Nauczyciela jak też przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach sąd odwoławczy w pełni wywód ten podziela, jednak ocena czynności sprawczej (zaniechania) oskarżonych postrzegana być może jedynie w kategoriach nieumyślności z powodów wyżej wskazanych.